

### การอภิปรายผลของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่มตามแนวคิดแบบวิเคราะห์ลักษณะบุคคลและองค์ประกอบสิ่งแวดล้อมต่อภาวะทางอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยมุ่งศึกษาในด้านความสามารถทางอาชีพ โดยใช้แบบสำรวจภาวะทางอาชีพของจอห์น ไทเลอร์

จากการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนจากการทดสอบก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) พบว่า ผลการวิจัยสนับสนุนสมมติฐานทั้ง 2 ข้อ คือ

1. หลังจากที่ได้รับการศึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่มตามแนวคิดแบบวิเคราะห์ลักษณะบุคคลและองค์ประกอบสิ่งแวดล้อม นักเรียนจะมีภาวะทางอาชีพด้านความสามารถทางอาชีพเพิ่มขึ้น

2. นักเรียนที่ได้รับการศึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่มตามแนวคิดแบบวิเคราะห์ลักษณะบุคคลและองค์ประกอบสิ่งแวดล้อม มีคะแนนภาวะทางอาชีพ ด้านความสามารถทางอาชีพสูงกว่านักเรียนในกลุ่มควบคุม

โดยผลการวิจัยครั้งนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ไดนุซโซ (Dinuzzo 1977 : 6529-A) ไฮก์ (Haig 1981 : 3882-A) และ สมศักดิ์ สีดากุลฤทธิ์ (สมศักดิ์ สีดากุลฤทธิ์ 2532 : 75) ซึ่งสามารถอภิปรายผลได้ 2 ประการ คือ

1. กิจกรรมที่ใช้ในการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่ม
  2. กระบวนการการศึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่ม
- มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. กิจกรรมที่ใช้ในการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่ม ได้นำแนวคิดแบบวิเคราะห์ลักษณะบุคคลและองค์ประกอบสิ่งแวดล้อม ที่เน้นการศึกษาพื้นฐานของปัญหา คือการรวบรวมข้อมูลของบุคคล การค้นพบปัญหา โดยการแปลผลจากแบบทดสอบ และการแก้ไขปัญหาโดยการให้ข้อมูลทางอาชีพ โดยกิจกรรมนั้นมีเป้าหมายที่จะส่งเสริมให้บุคคลมีองค์ประกอบของวุฒิภาวะทางอาชีพนอกจากนี้ กิจกรรมในกลุ่มยังได้กำหนดเป้าหมายที่จะให้สมาชิกได้วิเคราะห์ลักษณะบุคคล และคำนึงถึงองค์ประกอบสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ เพื่อการวางแผนและตัดสินใจเลือกอาชีพอย่างเป็นระบบตามลำดับขั้นตอน 5 ประการ คือ

1. กิจกรรมที่ส่งเสริมให้สมาชิกมีความรู้ความเข้าใจในตนเอง เป็นกิจกรรมที่ใช้ในการเข้ากลุ่มครั้งที่ 1 และครั้งที่ 7, 8 ได้แก่ การสำรวจวุฒิภาวะทางอาชีพด้านความสามารถทางอาชีพ การสำรวจความสนใจทางอาชีพ ทักษะทางอาชีพ การสำรวจทักษะทางอาชีพ และการสำรวจค่านิยมเกี่ยวกับงาน กิจกรรมดังกล่าวส่งเสริมให้สมาชิกได้มองเห็นภาพรวมของตนเอง มีความเข้าใจตนเองและยอมรับคุณลักษณะของตนในด้านต่าง ๆ ตามความเป็นจริง ซึ่งสามารถนำไปเป็นข้อมูลในการพิจารณาเปรียบเทียบกับลักษณะงานอาชีพที่ตนสนใจ และสามารถตัดสินใจและวางแผนการประกอบอาชีพได้ด้วยตนเอง

2. กิจกรรมที่ส่งเสริมให้สมาชิกมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอาชีพ เป็นกิจกรรมที่ใช้ในการเข้ากลุ่มครั้งที่ 4 ถึงครั้งที่ 6 ได้แก่ การสำรวจโลกกว้างทางการศึกษา การสำรวจโลกกว้างทางอาชีพตอนที่ 1 และ 2 กิจกรรมดังกล่าวส่งเสริมให้สมาชิกมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางการศึกษาต่อและแนวทางการประกอบอาชีพ ตามความเป็นจริงในปัจจุบัน ซึ่งสามารถเปรียบเทียบข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง เพื่อความเข้าใจที่ถูกต้องในองค์ประกอบที่จะนำไปประกอบการพิจารณาตัดสินใจเลือกอาชีพและมีทัศนคติที่ดีต่อการทำงาน

3. กิจกรรมที่ส่งเสริมให้สมาชิกมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการตั้งเป้าหมายทางอาชีพ เป็นกิจกรรมที่ใช้ในการเข้ากลุ่มครั้งที่ 7 ถึงครั้งที่ 9 ได้แก่ การสำรวจทักษะทางอาชีพ การสำรวจค่านิยมเกี่ยวกับงาน และทักษะการเลือกอาชีพซึ่งกิจกรรมดังกล่าวส่งเสริมให้สมาชิกมีความรู้ความเข้าใจและมีทักษะ

ในการเลือกอาชีพ สามารถตั้งเป้าหมายทางอาชีพได้จากองค์ประกอบต่าง ๆ ทำให้สมาชิกมีอิสระในการตัดสินใจสิ่งที่ตนเลือกและรู้สึกว่าตนมีส่วนร่วมในกระบวนการเลือกอาชีพของตน

4. กิจกรรมที่ส่งเสริมให้สมาชิกรู้จักการวางแผนการเลือกอาชีพ เป็นกิจกรรมที่ใช้ในการเข้ากลุ่มครั้งที่ 10 และ 11 ได้แก่ การวางแผนและการประเมินตนเองกับงานอาชีพ และการตั้งเป้าหมายทางอาชีพ สมาชิกต้องอภิปรายกันถึงเป้าหมายทางอาชีพ และกระบวนการตัดสินใจ เป็นการตรวจสอบการเลือกอาชีพตามความเป็นจริง โดยพิจารณาให้สอดคล้องกับเป้าหมายทางอาชีพที่ตั้งไว้ ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวส่งเสริมให้สมาชิกเข้าใจกระบวนการเลือกอาชีพ สามารถตั้งเป้าหมายทางอาชีพอันเป็นการวางแผนการเลือกอาชีพอย่างเป็นระบบ ถูกต้องและเหมาะสมต่อไป

5. กิจกรรมที่ส่งเสริมให้สมาชิกมีทักษะการตัดสินใจที่ดี เป็นกิจกรรมที่ใช้ในการเข้ากลุ่มครั้งที่ 12 ถึง 15 ได้แก่ การสร้างประสบการณ์การตัดสินใจตอนที่ 1 และ 2 การวางแผนเพื่อการตัดสินใจ และการตัดสินใจเลือกอาชีพ ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวทำให้สมาชิกมีทักษะในการตัดสินใจ สามารถนำข้อมูลต่าง ๆ ขององค์ประกอบกระบวนการเลือกอาชีพ มาประมวลเข้าด้วยกัน เพื่อการตัดสินใจที่ถูกต้องเหมาะสมแก่ตนเอง ทั้งนี้เพราะการสร้างประสบการณ์การตัดสินใจทางอาชีพให้แก่สมาชิกจะเป็นการสร้างเชื่อมั่นในการเลือกอาชีพอย่างมีหลักการ และมั่นใจได้ว่าจะสามารถเลือกอาชีพได้อย่างถูกต้องเหมาะสมกับตน นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ใช้กิจกรรมครั้งที่ 14, 15 ซึ่งสมาชิกต้องวางแผนการเลือกอาชีพ และมีการตัดสินใจเลือกอาชีพด้วยตนเอง โดยใช้ความรู้ความเข้าใจในตนเองในอาชีพ และองค์ประกอบอื่น ๆ มาผสมผสานกัน ประกอบกับใช้กระบวนการเลือกอาชีพที่ได้เรียนรู้มาใช้ในการตัดสินใจเลือกอาชีพ ซึ่งทำให้สมาชิกได้มีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อการตัดสินใจของตน และเกิดความพึงพอใจต่อการเลือกนั้น อันเป็นแนวทางในการประกอบอาชีพที่จะทำให้บุคคลมีความสุขในการทำงานและทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

จะเห็นได้ว่ากิจกรรมที่ใช้ในการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่ม ตามแนวคิดแบบวิเคราะห์ลักษณะบุคคลและองค์ประกอบสิ่งแวดล้อมนี้ เป็นกิจกรรม ที่มีเป้าหมายชัดเจน สอดคล้องกับหลักการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพของ บุชเชอร์ และทอลเบอร์ท (Butcher 1982 : 200-208 ; Tolbert 1974 : 179-199 อ้างถึงใน สมศักดิ์ สีดากุลฤทธิ์ 2532 : 79) การปรึกษาเชิงจิตวิทยา ทางอาชีพ เป็นการช่วยให้สมาชิกของกลุ่มได้พัฒนาความเข้าใจของตนเองและองค์ ประกอบเกี่ยวกับตนเองอย่างถ่องแท้ อีกทั้งยังช่วยให้เข้าใจโลกของงาน ตลอดจน ผสมผสานสองสิ่งนี้เข้าด้วยกันจนกระทั่งสามารถแก้ปัญหาด้านอาชีพ ตัดสินใจ และ ดำเนินตามโครงการประกอบอาชีพที่วางไว้ จนประสบความสำเร็จ ทั้งยังสอดคล้องกับพัฒนาการทางอาชีพตามทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพของซูเปอร์ (Super 1975 : 185-186) ที่เดอแมนและโอฮารา (Tideman and O'Hara 1963 อ้างถึงใน Tolbert 1974 : 40-41) คือสมาชิกของกลุ่มอยู่ในระยะเริ่ม สำรวจตนเอง แสวงหาข้อมูลและประสบการณ์ทางอาชีพเพื่อนำมาประเมินตนเอง กับความรู้ความเข้าใจในโลกกว้างทางการศึกษาและอาชีพ ตลอดจนทำให้สมาชิก มีความสามารถในการเลือกอาชีพ การวางแผนและตัดสินใจเลือกอาชีพได้ จึงมี ส่วนเพิ่มวุฒิภาวะทางอาชีพของสมาชิกในทุกองค์ประกอบ ซึ่งได้แก่ การรู้จักตนเอง ความรู้เกี่ยวกับอาชีพ การตั้งเป้าหมายทางอาชีพ การวางแผน และการตัดสินใจ เลือกอาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของไดนุซโซ (Dinuzzo 1977 : 6529-A) ไฮก์ (Haig 1981 : 3882-A) และทาเวรา (Taveira 1987 : 74-17261) ที่วิจัยพบว่า กิจกรรมที่ใช้ในการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่ม ส่งเสริมให้ สมาชิกมีความรู้ความเข้าใจในตนเอง ความรู้ความเข้าใจในโลกกว้างทางการ ศึกษาและอาชีพ รวมทั้งการมีความสามารถในการวางแผนและตัดสินใจเลือกอาชีพ อันจะเป็นการส่งเสริมให้สมาชิกมีวุฒิภาวะทางอาชีพเพิ่มขึ้น

2. กระบวนการการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่ม เป็นปัจจัย ที่ช่วยส่งเสริมการเพิ่มวุฒิภาวะทางอาชีพของสมาชิกได้ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ในการดำเนินการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่มตามแนวคิดแบบวิเคราะห์ลักษณะบุคคลและองค์ประกอบสิ่งแวดล้อมนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการไปตามลำดับ เพื่อให้สมาชิกได้นำความรู้ความเข้าใจในตนเอง ในอาชีพ การตั้งเป้าหมายทางอาชีพ การวางแผน และการตัดสินใจเลือกอาชีพ ซึ่งเป็นการนำเอาลักษณะบุคคลของสมาชิกแต่ละคนมาวิเคราะห์ร่วมกับองค์ประกอบสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ เพื่อให้มีความสามารถในการตัดสินใจทางอาชีพอย่างถูกต้องเหมาะสม โดยดำเนินการตามกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพของเกอแลต (Gelatt 1962 อ้างถึงใน 1974 : 65-67) และกระบวนการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มตามแนวคิดแบบวิเคราะห์ลักษณะบุคคลและองค์ประกอบสิ่งแวดล้อม (Steffle 1972 อ้างถึงใน สุภาพรรณ โคตรจรัส 2532 : 152-153) ดังต่อไปนี้

กระบวนการกลุ่ม ในการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่มตามแนวคิดแบบวิเคราะห์ลักษณะบุคคลและองค์ประกอบสิ่งแวดล้อม นั้นมีจุดเน้นให้สมาชิกได้มีปฏิสัมพันธ์กัน ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน แลกเปลี่ยนประสบการณ์ ความคิดเห็นต่อกัน ให้กำลังใจ สนับสนุนเพื่อนสมาชิกด้วยกัน โดยคำนึงถึงการพิจารณา ลักษณะบุคคลและองค์ประกอบสิ่งแวดล้อม เป็นองค์ประกอบการตัดสินใจเลือกอาชีพและการเพิ่มวุฒิภาวะทางอาชีพ

โดยในการเข้ากลุ่มครั้งแรก สมาชิกได้แนะนำตนเองต่อกลุ่ม ทำให้สมาชิกรู้จักและคุ้นเคยกันมากขึ้น และทำให้บรรยากาศกลุ่มดี มีการแสดงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะต่อเพื่อนสมาชิก ดังเช่นในการเข้ากลุ่มครั้งที่ 3 สมาชิกคนหนึ่งกล่าวถึงความเข้าใจผิดของตนว่าต้องมีการทดลองทำอาชีพต่าง ๆ ก่อนที่จะเลือกอาชีพได้จริง และสมาชิกอีกคนแสดงความคิดเห็นว่า "ถ้าเธอเลือกทำอาชีพต่าง ๆ ก่อนที่จะเลือกอาชีพได้จริง ๆ เธอก็แก่ตายก่อนนะซี" ซึ่งทำให้สมาชิกตระหนักถึงความเข้าใจที่ถูกต้องของการเลือกอาชีพ นอกจากนี้สมาชิกยังได้ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ให้ความกระจ่างต่อกัน ดังที่สมาชิกคนหนึ่งซึ่งเรียงลำดับที่ของรหัสอาชีพผิด ทำให้เป็นข้อสงสัยว่า ทำไมชื่ออาชีพที่ได้ไม่เหมาะกับบุคลิกภาพของตนซึ่งเพื่อนสมาชิกได้ท้วงว่าอาจจะเรียงรหัสผิดก็ได้ ซึ่งก็เป็นจริงและมีการให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์แก่สมาชิกด้วยกัน อธิบายข้อมูลที่เพื่อนสมาชิกไม่

เข้าใจ เป็นต้น ปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกจึงส่งเสริมให้สมาชิกเกิดความพึงพอใจต่อการแสดงความคิดเห็น และร่วมมือกันแก้ปัญหาของตนและของเพื่อนสมาชิก ดังนั้น การอภิปรายและแสดงความคิดเห็นจึงเกิดขึ้น โดยสมาชิกได้เป็นทั้งผู้ให้และผู้รับ ทำให้สมาชิกมีความเข้าใจในตนเองมากขึ้น สามารถกำหนดแนวทางการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพของตนได้อย่างมั่นใจด้วยตนเองและด้วยความรับผิดชอบ

ในส่วนของบรรยากาศของกลุ่ม ในการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่ม สมาชิกได้มีโอกาสทำความคุ้นเคยกันรู้จักบทบาทหน้าที่ของตน และคนอื่นในขณะเข้ากลุ่ม เช่น การเป็นผู้รับฟัง การเปิดเผยตนเอง การแสดงความคิดเห็น เป็นต้น ทำให้สมาชิกยอมรับตนเองและผู้อื่นได้ง่าย กลุ่มจึงมีการป้องกันตนเองน้อยลง สมาชิกไว้วางใจซึ่งกันและกัน และมีความมั่นใจว่าตนเองจะเป็นที่ยอมรับของเพื่อนในกลุ่ม นอกจากนี้ บรรยากาศของกลุ่มที่มีลักษณะเฉพาะกลุ่ม ทำให้สมาชิกรู้สึกว่าเป็นเจ้าของกลุ่ม จึงกล้าเปิดเผยตนเอง เล่าเรื่องส่วนตัวให้กลุ่มฟังได้อย่างเต็มใจ ซึ่งทำให้สมาชิกยอมรับและเข้าใจตนเองและผู้อื่นมากขึ้น

ในการเข้ากลุ่มแต่ละครั้ง สมาชิกได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนและทราบข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง มีการอภิปรายแสดงความคิดเห็น ความรู้ความเข้าใจในด้านต่าง ๆ เช่น โลกของการศึกษา โลกของงานอาชีพ กระบวนการเลือกอาชีพ โดยสมาชิกได้ร่วมกันศึกษาโลกของการศึกษาและอาชีพ ใช้วิธีแบ่งเนื้อหาสาระกันศึกษา มีการอภิปรายซักถามสิ่งที่เพื่อนสมาชิกศึกษา ดังที่สมาชิกคนหนึ่งกล่าวว่า "มีคณะหลายคนที่ไม่รู้ว่าจบมาแล้วประกอบอาชีพอะไร" หรืออย่างที่สมาชิกมีคำถามว่า "ทำไมเรห้สอาชีพบางรห้สมีอาชีพตั้งแต่ระดับสูงลงไปถึงระดับต่ำ" ซึ่งเพื่อนสมาชิกได้แสดงความคิดเห็นว่าเป็นการทำงานประเภทเดียวกันแต่คนละตำแหน่ง เป็นต้น เหล่านี้ เป็นการแสดงให้เห็นว่าสมาชิก มีความรู้ความเข้าใจในลักษณะงานอาชีพชัดเจนขึ้น

จากการเข้ากลุ่มครั้งที่ 10, 11 สมาชิกได้เรียนรู้ถึงการวางแผน การเลือกอาชีพโดยการศึกษาถึงกระบวนการเลือกอาชีพจากการนำความรู้ความเข้าใจในตนเองและงานอาชีพ มาวางแผนการเลือกอาชีพ เริ่มจากการตั้งเป้า

หมายทางอาชีพซึ่งสมาชิกได้อภิปรายถึงกระบวนการเลือกอาชีพ และองค์ประกอบต่าง ๆ ที่ต้องคำนึงถึง ดังที่สมาชิกคนหนึ่งกล่าวเมื่อเพื่อนสมาชิกเล่าว่าเคยอยากเป็นนักบิน และคิดว่าคงเหมือนขับรถเพียงแต่อยู่บนท้องฟ้าว่า "เป็นการเลือกอาชีพที่ไม่มีการตั้งเป้าหมายและไม่ได้อ่านถึงองค์ประกอบด้านบุคลิกภาพ ความสนใจ ทักษะ ความสามารถของตนหรือองค์ประกอบด้านลักษณะอาชีพเลย" ซึ่งแสดงว่าสมาชิกเรียนรู้และเข้าใจกระบวนการเลือกอาชีพ ในขณะที่สมาชิกคนหนึ่งกล่าวในการเข้ากลุ่มครั้งที่ 11 ว่า "ทำไมต้องตั้งเป้าหมายทางอาชีพอีก" (ผู้วิจัยเคยให้ทำแล้ว) และสมาชิกอีกคนได้กล่าวว่า "คราวนี้ต้องเขียนดีกว่าคราวที่แล้ว" อันแสดงให้เห็นว่า สมาชิกรู้จักการตั้งเป้าหมายทางอาชีพที่ดี ถูกต้องและชัดเจนมากขึ้น

ในการเข้ากลุ่มครั้งที่ 12 ถึง 15 สมาชิกได้มีทักษะในการตัดสินใจทางอาชีพ สามารถตัดสินใจเลือกอาชีพอย่างมีหลักการ มีเหตุผล เป็นการเลือกด้วยตนเองและรับผิดชอบต่อการเลือก ดังที่สมาชิกกล่าวว่า "อาชีพนี้แหละ เอาจริง ๆ" หรือบางคนกล่าวว่า "สงสัยต้องคิดใหม่" ซึ่งแสดงว่าสมาชิกพอใจกับการตัดสินใจของตนเองและพร้อมที่จะรับผิดชอบต่อการเลือกของตนไม่ว่าจะเลือกกี่ครั้งก็ตาม

การเข้ากลุ่มครั้งสุดท้าย ผู้วิจัยให้สมาชิกอภิปรายลำดับขั้นตอนการเลือกอาชีพตามกระบวนการเลือกที่ต้องคำนึงถึงลักษณะของตนและองค์ประกอบต่าง ๆ เพื่อย้ำความเข้าใจในเรื่องนี้ ซึ่งผู้วิจัยรู้สึกพอใจกับพฤติกรรมของสมาชิกที่แสดงออกว่ามีความรู้ความเข้าใจในเรื่องนี้ ดังที่สมาชิกคนหนึ่งพูดว่า "หนูคิดว่าการรู้จักตนเองมาก ๆ จะเลือกอาชีพได้ถูกต้องเหมาะสมมากกว่า" หรือในตอนท้าย ช่วงที่เป็นการเลี้ยงอาหารสมาชิก สมาชิกคนหนึ่งซึ่งแสดงท่าทางเป็นผู้วิจัยแล้วพูดว่า "อาหารมื้อนี้มีทั้ง เผ็ด จืด และ ของหวาน ใครใคร่ชอบอะไร ก็เลือกไปกินกันเลย แต่อย่าลืมนะ คุณเลือกเอง อย่างบั้นที่หลัง"

การมีผู้นำกลุ่ม เพื่อทำหน้าที่เอื้ออำนวยให้สมาชิกกลุ่มได้พิจารณาข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับวางแผนและการตัดสินใจทางอาชีพของสมาชิกแต่ละคน โดยการสนับสนุนให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการอภิปราย ให้ข้อมูล ให้สมาชิกมีโอกาสดำเนินการแสดงความคิดเห็น สรุปสิ่งที่เกิดขึ้นในการเข้ากลุ่มแต่ละครั้ง จึงทำให้

สมาชิกมีความเข้าใจในรายละเอียดเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัว ข้อมูลทางการศึกษา และอาชีพการเรียนรู้กระบวนการเลือกอาชีพ การวางแผนและการตัดสินใจเลือกอาชีพ

ผลของกระบวนการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่มตามแนวคิดแบบวิเคราะห์ลักษณะบุคคลและองค์ประกอบสิ่งแวดล้อม ที่มีลำดับขั้นตอนอย่างต่อเนื่องและการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกรวมทั้งองค์ประกอบอื่น ๆ ดังกล่าวข้างต้น สมาชิกสามารถที่จะแสดงความคิดเห็น ให้ข้อเสนอแนะต่อเพื่อนสมาชิก แสดงให้เห็นถึงการยอมรับและเข้าใจซึ่งกันและกัน อันอาจเนื่องมาจากการที่กลุ่มมีความคุ้นเคยกัน สมาชิกมีโอกาสเป็นทั้งผู้ให้และผู้รับข้อมูลจากเพื่อนสมาชิก จึงทำให้บรรยากาศของกลุ่มมีการป้องกันตัวน้อยลง อีกทั้งการที่สมาชิกอยู่ในระดับชั้นเดียวกัน กลุ่มวิชาเดียวกัน จึงสามารถรับรู้ความต้องการระหว่างสมาชิกด้วยกันได้ง่าย ซึ่งสอดคล้องกับหลักพัฒนาการทางสังคมของเด็กวัยรุ่น ดังที่ เฮนสัน (Henson 1981 : 5) นิวแมนและนิวแมน (Newman and Newman 1979 : 28) และทอมสัน (Thomson 1985 : 8) ได้ให้ความเห็นไว้ว่า ปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนในวัยรุ่นมีความสำคัญต่อการตัดสินใจ เนื่องจากเป็นผู้ที่เข้าใจความต้องการของเด็กวัยเดียวกัน สามารถทำให้เกิดความรู้สึกเชื่อมั่นและยอมรับซึ่งกันและกัน จึงทำให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาของตนเองและของกลุ่ม ตลอดทั้งการให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อช่วยเหลือเพื่อน ยิ่งทำให้สมาชิกมีความเข้าใจในตนเองและยอมรับตนเองมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับหลักการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มซึ่ง โอลส์เซน (Ohlsen 1964 : 148) กล่าวว่า การปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่ม ทำให้วัยรุ่นได้รับประโยชน์เพราะการยอมรับและการช่วยเหลือจากเพื่อนจะทำให้สมาชิกเข้าใจตนเองและทำให้เขาไว้วางใจคนอื่น เมื่อเขาได้แสดงความรู้สึกเกี่ยวกับตนเอง และคนอื่นอย่างที่เขาเชื่อ จะทำให้เขาเข้าใจและยอมรับตนเองมากขึ้น ซึ่งทำให้ทุกคนมีส่วนร่วมในกระบวนการเลือกอาชีพของตนเอง นอกจากนี้ การให้กำลังใจซึ่งกันและกัน ทำให้เกิดความพึงพอใจและส่งเสริมความมั่นใจในแนวทางประกอบอาชีพของตน ดังนั้น กระบวนการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่ม จึงเป็นปัจจัยในการส่งเสริมให้สมาชิกมีวุฒิภาวะทางอาชีพเพิ่ม



ชั้นในองค์ประกอบต่าง ๆ คือ การรู้จักตนเอง การมีความรู้เกี่ยวกับอาชีพ การตั้งเป้าหมายทางอาชีพ การวางแผนและการตัดสินใจเลือกอาชีพ

จากผลที่เกิดขึ้นกับสมาชิกโดยผ่านทางกิจกรรมและกระบวนการการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่มตามแนวคิดแบบวิเคราะห์ลักษณะบุคคลและองค์ประกอบสิ่งแวดล้อมที่กล่าวมาแล้ว แสดงให้เห็นว่าการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่มตามแนวคิดนี้ สามารถส่งเสริมภาวะทางอาชีพของสมาชิกด้านความสามารถทางอาชีพทั้ง 5 องค์ประกอบ คือ การรู้จักตนเอง การมีความรู้เกี่ยวกับอาชีพ การตั้งเป้าหมายทางอาชีพ การวางแผนและการตัดสินใจทางอาชีพได้ จึงสรุปผลการทดลองครั้งนี้ได้ว่า นักเรียนกลุ่มที่ได้รับการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่มตามแนวคิดแบบวิเคราะห์ลักษณะบุคคลและองค์ประกอบสิ่งแวดล้อม มีภาวะทางอาชีพสูงกว่านักเรียนกลุ่มที่ไม่ได้รับการช่วยเหลือด้วยวิธีใด ๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของไดนุซโซ (Dinuzzo 1977 : 6529-A) ไฮท์ (Haig 1981 : 3882-A) และทาเวรา (Tavera 1937 : 74 : 17261) ที่วิจัยพบว่า กลุ่มทดลองที่ได้รับการปรึกษาเชิงจิตวิทยาทางอาชีพแบบกลุ่มมีภาวะทางอาชีพสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการช่วยเหลือด้วยวิธีใด ๆ

ศูนย์วิทยทรัพยากร  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย